

DELOVNI LIST

Področje: zgodovina, arheologija

Starostno obdobje: 2. triada (4., 5., 6. razred)

Navodilo za delo:

Preberi kratka besedila in reši križanko.

Naslov: Mlajša kamena doba

Ali veste, kdaj so se pri nas prvič naselili ljudje in kako so živeli?

Prve skupine ljudi so se pri nas naselile v času mlajše kamene dobe. Ljudje so hrano pridobivali z lovom, ribolovom in nabiralništvom, znali pa so že tudi obdelovati polja in gojiti domačo živino. Naselja, v katerih so stalno živeli, so postavljali po ravninah in gričevju. Gradili so koče, spletene iz vej in premazane z glino, ki so bile delno vkopane v zemljo. Pri izkopavanjih najdeni ostanki živalskih kosti in rastlin nam povedo, da so redili ovce, koze, svinje in domače govedo ter sejali pšenico, ječmen, bob in grah.

Poskus rekonstrukcije bivališča iz časa mlajše kamene dobe, maketa, Pokrajinski muzej Maribor

Kakšno orodje so izdelovali v času mlajše kamene dobe?

Iz trdih kamnin, ki so jih poiskali v bližnjih potokih in rekah, so znali izdelati glajeno kamnito orodje. Kamen so brusili in gladili s pomočjo ostrega peska in vode. Luknje za nasaditev orodja na lesene ročaje so izvrtali s pomočjo posebne priprave - loka, ostrega peska in votlih kosti. Kako so to naredili? V lesen lok so vpeli votlo kost in pod njo postavili kamen. Z enakomernim premikanjem loka naprej in nazaj so ob pomoči ostrega peska v kamen počasi vrtali luknjo.

Kamnite sekire, Brezje in Radvanje, Maribor, hrani Pokrajinski muzej Maribor

Lončenina, Radvanje, Maribor, hrani Pokrajinski muzej Maribor

Ali veste, s katerim pomembnim odkritjem so si ljudje v mlajši kameni dobi izboljšali pogoje življenja?

Ljudje so spoznali, da v ognju žgana glina postane trdna. Zato so jo lahko uporabili za izdelovanje posod in drugih keramičnih izdelkov. Prostorčno so začeli izdelovati posode, zajemalke, pečatnike, predilna vretenca in uteži. Posode so uporabljali tako za kuhanje kot shranjevanje hrane. S tem se je spremenil način prehranjevanja.

Najdena lončena predilna vretenca in uteži pa nam povedo, da so znali presti in na preprostih statvah tkati blago za izdelavo oblačil.

Ali veste, kje v Mariboru je bila odkrita najstarejša prazgodovinska naselbina?

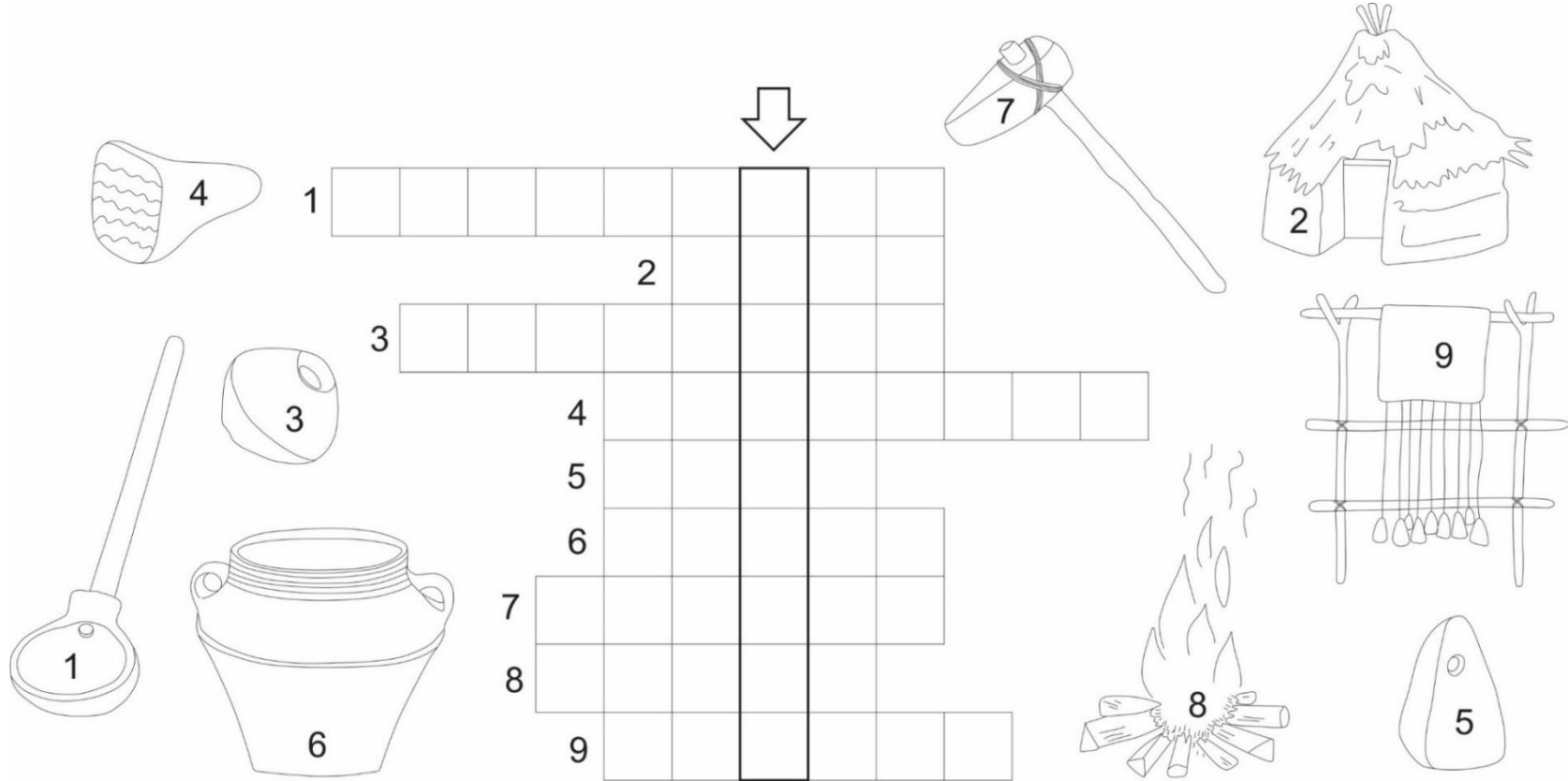
Najstarejša prazgodovinska naselbina je bila odkrita v Radvanju. Raziskane objekte so sestavljale jame različnih velikosti z ostanki sledi sten, stenskega premaza, žganine in kurišč. Ob ostalinah nekdanjih koč je bil odkrit prostor delavnice kamnitega orodja s številnimi izdelki, polizdelki in

surovino. Lončene sklede, lonci, miniaturne posodice, žlice in zajemalke nam povedo, da je naselbina nastala ob prehodu iz mlajše kamene v bakreno dobo (konec 5.–4. tisočletje pr. n. št.).

Pogled na ostaline bivališča z ohranjenimi deli ilovnatega premaza, Radvanje, Maribor, fotografija: arhiv ZVKDS OE Maribor

Pravilno izpolni križanko in spoznal boš, s katerim pomembnim odkritjem so si ljudje v mlajši kameni dobi izboljšali pogoje življenja.

1 – zajemalka, 2 – koča, spletena iz vej, in zamazana z glino, 3 – vretence iz keramike, nataknjeno na leseno paličico, ki je tvorilo ročno vreteno za predenje niti, 4 – pečatnik iz keramike, 5 – utež iz keramike za obtežitev niti na statvah, 6 – lončena posoda, lonec, 7 – kamnita sekira, 8 – ogenj, 9 – preproste statve za tkanje.